

År 1976 den 13. april afsagde fredningsnævnet for Bornholms amts fredningskreds sålydende

K E N D E L S E

i sag nr. 18/1967.

Fredning af arealer ved Næbbe Bugt, Rønne kommune.

20. APR 1976

B.a.j.nr. 5755 - 17 - 3 - 1975

Fredningsplanudvalget for Bornholms amt har ved skrivelse af 10. februar 1967 efter henstilling fra Rønne kommune rejst fredningssag for nogle strand- og skræntarealer ved Næbbe Bugt i Rønne kommune omfattende ialt ca. 2 ha.

Området er beliggende i den nordlige del af Rønne by søværts et udbygget villa- og sommerhuskvarter, der er udlagt til lav boligbebyggelse i henhold til bygningsvedtægt, og er ikke omfattet af naturfredningslovens bestemmelser om byggelinier.

De pågældende ejendommers grundværdi er ved 15. almindelige vurdering pr. 1. april 1973 ansat til 25 kr. pr. m² for skræntarealer og 0 kr. for strandarealer.

Fredningspåstanden går i hovedsagen ud på, at der ikke må ske ændringer i den bestående tilstand, og at der gives offentligheden ret til færdsel og ophold på samt badning fra strandarealet.

Der ønskes endvidere sikret offentligheden gående og cyklende adgang til stranden fra Haslevej ad to nærmere angivne veje, hvis vedligeholdelse forudsættes overtaget af Rønne kommune.

Rejsningen af fredningssagen har været bekendtgjort i Statstidende og de to lokale dagblade for den 3. august 1967.

Ved et møde, der afholdtes i henhold til den dagældende naturfredningslovs § 10 den 14. august 1967, protesterede flertallet af lodsejerne mod fredningen, hvorefter nævnet udsatte sagen blandt andet for at indhente erklæring fra Rønne kommune om vedligeholdelse af veje og renholdelse af stranden.

Rønne kommune har herefter ved skrivelse af 29. marts 1968 erklæret sig villig til at overtage renholdelsen af strandarealet og vedligeholdelsen af den af de to veje, der på det i sagen værende kort er betegnet "B".

Der er den 22. juni 1968 tinglyst servitut om ret til almen

færdsel til fods og på cykel til stranden ad denne vej, der er be-
liggende på ejendommen matr. nr. 15 f Rønne købstads markjorder.

Ved skrivelse af 8. april 1968 har fredningsplanudval-
get ændret fredningspåstanden til også at omfatte forbud mod rid-
ning på stranden og mod vandskisport fra denne, og har nedlagt på-
stand om, at post- og telegrafvæsenets kabelhus på matr. nr. 16 b
Rønne købstads markjorder (der nu er inddraget under matr. nr. 16 m
sammesteds) fjernes.

Kabelhuset er senere fjernet uden krav om erstatning.

Med fredningsnævnets godkendelse er der på strandarea-
let på matr. nr. 15 a Rønne købstads markjorder opført en offent-
lig toiletbygning, som der var åbnet mulighed for i fredningspå-
standen.

Under et den 31. oktober 1975 afholdt møde har nogle en-
kelte lodsejere protesteret mod gennemførelse af fredningen, især
under henvisning til, at offentlig adgang vil virke forstyrrende
for grundejerne. De øvrige har erklæret sig indforstået med fred-
ningen, idet der dog er fremsat nogle indsigelser mod forskellige
enkeltheder.

Advokat Thorbjørnsen har på Hans Chr. Hasager Boss', Ma-
thilde Hasager Boss' og Paul Larsens vegne protesteret mod forbud
mod vandskisport.

Ejeren af ejendommen matr. nr. 15 m Rønne købstads mark-
jorder, fru Inger Christiansen, der ifølge servitut tinglyst 4. de-
cember 1931 har ret til at anbringe et badehus i det nordvestlige
hjørne af kystskrænten på matr. nr. 15 c Rønne købstads markjorder,
har protesteret mod forbudet mod bebyggelse på skræntarealet.

For så vidt angår den anden af de to private veje, der er
ønsket åbnet for offentligheden -på kortet betegnet med "A"- og som

ligger ca. 75 m nordligere end vej "B", har ejerne af de berørte ejendomme protesteret mod åbningen under henvisning til, at det ikke kan anses for nødvendigt med to adgangsveje til stranden med så kort indbyrdes afstand. Rønne kommune har af samme grund ikke ønsket at påtage sig vedligeholdelsen af denne vej.

Fredningsnævnet finder, at de omhandlede strand- og skræntarealer er fredningsværdige, og at det er af væsentlig betydning for befolkningens friluftsliv, at der åbnes adgang til strandarealerne. Idet almenhedens færdselsret, der efter det oplyste upåtalet er udøvet i en længere årrække, findes at kunne ske uden tilsidesættelse af ejernes væsentlige interesser, vil fredningspåstanden herefter være at tage til følge som nedenfor nærmere bestemt.

Nævnet har ikke fundet grundlag for at forbyde vandski-sport blandt andet under hensyn til, at politiet i henhold til politivedtægten for Rønne politikreds kan fastsætte regler for sejladsskibe med motorbåde ved kysterne, såfremt det må anses for påkrævet.

Fredningsnævnet har endvidere af den af lodsejerne og Rønne kommune anførte grund ikke fundet tilstrækkelig anledning til at søge offentlig adgang etableret ad den med "A" betegnede vej.

Ejeren af matr. nr. 15 f Rønne købstads markjorder, direktør H. Madsen, Haslevej 41, Rønne, har givet afkald på erstatning for offentlighedens adgang ad vej "B", ligesom Rønne kommune har frafaldet erstatning i anledning af overtagelse af vedligeholdelsen og tillige som ejer af ejendommen matr. nr. 15 a Rønne købstads markjorder.

Ved udmålingen af den erstatning, der iøvrigt skal tilkendes lodsejerne, må det tages i betragtning, at stranden i hen-

hold til lov nr. 140 af 7. maj 1937 om naturfredning § 23, der var gældende ved sagens rejsning, var åben for almenheden for færdsel til fods, og at offentligheden hidtil har benyttet stranden til badning og ophold uden indsigelse.

Efter alt foreliggende findes der at burde tilkendes lodsejerne nedennævnte erstatninger, idet der ved udmålingen er gået ud fra en erstatning for skræntarealerne på 5 kr. pr. m² og for strandarealerne på 2,50 kr. pr. m².

Lodsejer	Matr.nr.	Skrænt m ²	Strand m ²	Erstatning
1. Rønne kommune				
Landemarket, Rønne.	15 <u>a</u>	100	3053	0,00 kr.
2. Fru Ida Hjorth				
Haslevej 61 a, Rønne.	15 <u>c</u>	220	0	1.100,00 -
3. Fru Elna E. Balslev				
Godthåbsvej 142, 2000 Køben-				
havn F eller tidligere ejer	15 <u>g</u>	120	0	600,00 -
4. Helge Schmidt Nielsen				
Ll. Torv 5, Rønne.	15 <u>h</u>	100	0	500,00 -
5. Fru Poula Ahlstrand				
Haslevej 53 a, Rønne.	15 <u>p</u>	720	1160	6.500,00 -
6. Johan Peter Ambrosen				
Snerlevej 46, 2820 Gentofte.	16 <u>a</u>	300	380	2.450,00 -
7. Sigurd Larsen				
Lundensmindevej 2, Rønne,				
eller tidligere ejer.	16 <u>c</u>	240	480	2.400,00 -
8. A/S A. Espersen				
Fiskerivej, Rønne,				
eller tidligere ejer.	16 <u>m</u>	280	320	2.200,00 -
9. Arne Chr. Hansen				
Frydenlundsvej 7, Rønne.	17 <u>a</u>	100	320	1.300,00 -

Lodsejer	Matr.nr.	Skrænt m ²	Strand m ²	Erstatning
10. De samvirkende Bornholmske Husmandsforeninger Sigynsvej 61, Rønne, eller tidligere ejer.	17 <u>e</u>	240	680	2.900,00 kr.
11. Hans Chr. Hasager Boss Storegade 22, Svaneke.	17 <u>g</u>	200	560	2.400,00 -
12. Paul Anker Larsen Frydenlundsvej 2, Rønne.	17 <u>h</u>	440	760	4.100,00 -
13. Anton Pedersen Frydenlundsvej 4, Rønne.	17 <u>n</u>	30	75	350,00 -
14. Hans Georg Knudsen St. Torv 20, 2., Rønne.	17 <u>o</u>	220	780	3.050,00 -
15. Bornholms Jern og Stål St. Torvegade 105, Rønne, eller tidligere ejer.	18 <u>d</u>	200	300	1.750,00 -
16. Mogens Andersen St. Torv 9, Rønne, eller tidligere ejer.	18 <u>k</u>	140	100	950,00 -
17. Vilhelm Christopher Milner Haslevevej 50, Rønne.	18 <u>l</u> 18 <u>o</u>	100 25 <u>125</u>	140 35 <u>175</u>	1.100,00 -
18. Mathilde Hasager Boss Møllegade 48, Rønne.	18 <u>p</u>	100	120	800,00 -
19. Otto Chr. Sørensen Grønnegade 27, Rønne.	18 <u>q</u>	80	100	650,00 -
20. H. C. Riddersborg Østergade 30, Rønne, eller tidligere ejer.	18 <u>y</u>	60	5	350,00 -
21. Hanne og Peter Sørensen Krogtoften 1, Ganløse, Måløv, eller tidligere ejer.	18 <u>y</u>	120	80	800,00 -

Der har vedrørende de under 3, 5, 7, 8, 10, 15, 16, 20 og 21 nævnte ejendomme fundet ejerskifte sted efter fredningssagens rejsning, og der er bortset fra løbenummer 5 ikke forelagt nævnet oplysning om, hvem erstatningen skal tilfalde i det indbyrdes forhold.

Der tillægges fru Inger Marie Christiansen, Haslevej 61, Rønne, som ejer af matr. nr. 15 m Rønne købstads markjorder en erstatning for mistet mulighed for at opføre et badehus på ejendommen matr. nr. 15 c Rønne købstads markjorder, der fastsættes til 800 kr.

Den samlede erstatning udgør herefter 37.050 kr.

De tilkendte erstatninger forrentes som nedenfor bestemt.

Fredningen findes ikke at forringe panthavernes sikkerhed, hvorfor ingen del af fredningserstatningerne vil være at udbetale til dem.

Kendelsen vil være at tinglyse servitutstiftende på nedenævnte matrikelnumre med prioritet forud for pantegæld og private servitutter og byrder.

T H I B E S T E M M E S :

Den del af ejendommene matr. nr. 15 a, 15 c, 15 g, 15 h, 15 p, 16 a, 16 c, 16 m, 17 a, 17 e, 17 g, 17 h, 17 n, 17 o, 18 d, 18 k, 18 l, 18 o, 18 p, 18 q, 18 y og 18 y Rønne købstads markjorder med tilhørende umatrikulerede strandarealer, der til enhver tid er beliggende søværts kystskræntens overkant, og som består af skræntareal og strandbred -dog mindst de på vedhæftede kort indtegnede arealer-, fredes således, at ændringer i den bestående tilstand ikke må finde sted. Det er således ikke tilladt at opføre bebyggelse eller at anbringe telte, boder, bådhus, redskabskasser, master og lignende på de fredede arealer, Hegning er dog tilladt på skræntarealerne, der endvidere

kan forsynes med nødvendige trappeanlæg.

Efter indhentet tilladelse fra fredningsnævnet kan der på de fredede arealer foretages sådanne foranstaltninger, som er påkrævet til beskyttelse af ejendommene mod haverosion.

For strandarealerne, der landværts er begrænset af den til enhver tid værende skræntfod, gælder endvidere følgende bestemmelser: Det tillades offentligheden frit at færdes og opholde sig på samt bade fra arealerne. Anvendelse af transportable radioer og lignende, motor- og cykelkørsel samt ridning må ikke finde sted. Erhvervsmæssig udnyttelse (bortset fra lejlighedsfiskeri fra stranden), hegning og anden afspærring samt udstykning er forbudt.

Det er lodsejerne tilladt at have en båd liggende på strandarealet udfor deres ejendomme.

Offentligheden har gående og cyklende adgang til stranden fra Haslevej ad vejen, der på kortet er mærket "B", og som er beliggende på matr. nr. 15 f Rønne købstads markjorder. Vejens vedligeholdelse påhviler Rønne kommune, der tillige sørger for almindelig renholdelse af strandarealerne.

I erstatning udbetales som ovenfor nærmere anført ialt 37.050 kr.

Erstatningsbeløbene forrentes med en årlig rente, der er 1% højere end den af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto, der er gældende på tidspunktet for afsigelsen af kendelsen.

Af erstatningen udredes $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Bornholms amtskommune.

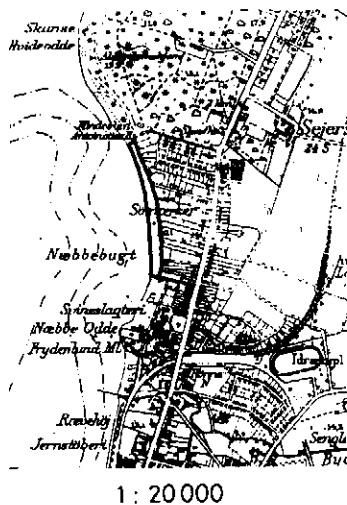
Denne kendelse kan inden 4 uger fra modtagelsen indankes for Overfredningsnævnet, Nyropsgade 22, 1602 København V, af ejere og brugere samt de i naturfredningslovens § 22 stk. 2 nr. 2 - 6 nævnte personer og myndigheder.

Aksel Petersen

Mogens Lorentzen

Erik Hjorth

REPRODUCERET AF
FREDNINGSPLANUDVALGET FOR
BORNHOLMS AMT
med tilladelse (A. 3/69) af
Geodætisk Institut

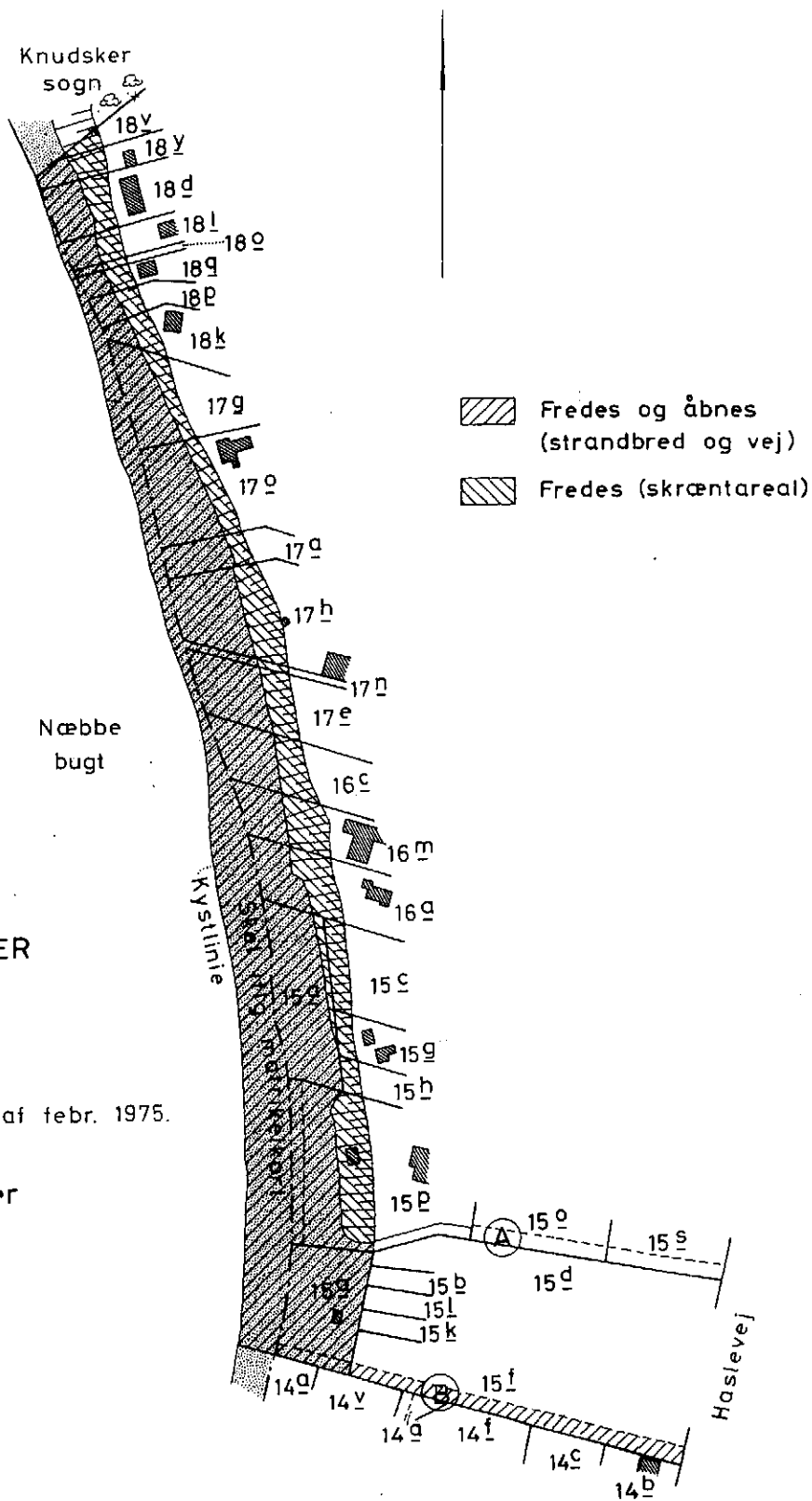
DETALJEREDE
FREDNINGSBESTEMMELSER

KORT i 1 : 2000

fremstillet efter matrikelkort af febr. 1975.

Del af Rønne markjorder

- ||| Skrænt
- ▒ Strand
- Vej

200001: OK
1997
KONTOR

År 1997 den 3. juli afsagde fredningsnævnet for Bornholms amts fredningskreds sålydende

K E N D E L S E

i sag 28/1996

Klage fra Grundejerforeningen Næbbe Bugt, Rønne, over Rønne kommunes manglende renholdelse af strandarealerne ved Næbbe Bugt.

Denne sag vedrører fortolkning af fredningsnævnets kendelse af 13. april 1976, hvoraf blandt andet fremgår: "Vejens vedligeholdelse påhviler Rønne kommune, der tillige sørger for almindelig renholdelse af strandarealerne."

Sagens omstændigheder er følgende:

Ved skrivelse af 18. november 1996 har Grundejerforeningen Næbbe Bugt anmodet om fredningsnævnets stillingtagen til, hvorvidt Rønne kommune er pligtig at rense de privatejede strandarealer ved Næbbe Bugt for de op til 1 år gamle alger og tangforekomster, der ligger et stykke inde på stranden, og som bølgerne derfor ikke kan nå. Efter aftale med grundejerforeningen blev sagen stillet i bero, indtil besigtigelse kunne finde sted umiddelbart før 1. juni 1997.

Det fremgår af sagen, at området er omfattet af fredningsnævnets kendelse af 13. april 1976 for arealerne ved Næbbe Bugt, Rønne kommune, hvoraf bl.a. fremgår, at et ca. 2 ha stort areal ved Næbbe Bugt, beliggende søværts kystskræntens overkant, og bestående af skræntareal og strandbred, fredes således, at ændringer i den bestående tilstand ikke må finde sted. I henhold til kendelsen tillades det offentligheden frit at færdes og opholde sig på samt bade fra arealerne. Offentligheden har desuden gående og cyklende adgang til stranden fra Haslevej ad vejen Havstien. Havstiens vedligeholdelse påhviler ifølge kendelsen Rønne kommune, som også ifølge kendelsen skal sørge for "almindelig renholdelse af strandarealerne".

DOK. NR. 10
MODTAGET

14 JULI 1997

BORA 8.70.51-8.407-3/94

Ved skrivelse af 5. december 1996 har fredningsnævnet anmodet Bornholms Amt om en udtalelse. Amtet har i skrivelse af 20. december 1996 blandt andet anført:

"Kommunens tekniske forvaltning har tidligere på året meddelt foreningen, at man ikke har midler til strandrensning.

Det fremgår videre af sagen, at kommunen i 1992 anvendte 7 uger på rensning af hele kommunens kyststrækning, fordelt på 1 uge i marts, 1 uge i juni, 2 uger i juli, 2 uger i august og 1 uge i oktober. Kommunens udgifter i tidsrummet 1984 til 1995 har årligt ligget fra ca. 7.000,- kr. som det laveste til 78.000,- kr. som det højeste, dog har en olieforurening i 1994 kostet 163.000,- kr.

Ved opringning til de 4 øvrige kommer er det oplyst, at disse foretager strandrensning hvert år af hensyn til turisterne. Tang fjernes i en vis udstrækning efter behov, men i alle 4 kommuner regnes tang ikke for hørende med til almindelig strandrensning. Til almindelig strandrensning regner kommunerne flasker, plast, træstykker, pæle, konservesdåser m.v.

Der foreligger ikke i kendelsen eller i fredningssagen fra 1976 nærmere oplysninger om omfanget af strandrensningen. Det må imidlertid fastslås, at kommunen har pligt til at rense stranden i et vist omfang.

Et af hovedformålene med kendelsen har været at sikre offentlighedens adgang til stranden. Bestemmelsen om renholdelsesforpligtelse for kommunen kan derfor tænkes først og fremmest at være indføjet for at sikre, at der sker eventuel fornøden oprydning som følge af offentlighedens benyttelse af stranden.

På den baggrund skal man meddele, at amtsrådet anser det for tvivlsomt, om grundejerforeningen med henvisning til fredningskendelsen kan kræve opskyllet tang fjernet."

Under sagens behandling i fredningsnævnet er der den 28. maj 1997 afholdt besigtigelse af området, hvorunder Rønne kommune har op-

lyst, at der ikke er opsat affaldsspande i området, idet der kræves direkte vejadgang til disse. I badesæsonen foretager Rønne kommune rensning for publikumsmedbragt affald en til to gange om ugen. Efterfølgende har kommunen oplyst, at "een årlig fjernelse af tang på denne strandstrækning må antages at kræve 4-5 mand i en uge plus maskinhjælp svarende til 25.000 kr. Afleveringen på BOFA vil koste 170 kr. pr. ton, hvis tangen er fri for olierester og andet affald og derfor kan behandles som haveaffald. Denne sortering er sandsynligvis ikke mulig, hvorfor tangen skal afbrændes. Prisen vil da være 1.155 kr. pr. ton incl. 260 kr. i statsafgift. Skønnes mængden til 5 læs á 5 ton skal de nævnte 25.000 kr. således tillægges de ca. 29.000 kr. i affaldsafgift." Tilsvarende rensninger af kommunens øvrige strandarealer skønnes at ville betyde en årlig merudgift på mellem og 200.000 og 500.000 kr.

Kommunen har gjort gældende, at tangforekomster ikke kan anses for affald, der er omfattet af renholdelsespligten i fredningskendelsen. Kommunen er i henhold til fredningskendelsen kun forpligtet til at foretage "almindelig renholdelse af strandarealerne", hvilket fortolkes som opfyldelse af kravene i § 3 stk. 7 i "Bekendtgørelse nr. 292 af 23. juni 1983 om badevand og badestrande" bestående i, at tjrerester, træ, plast, flasker, skår og andet affald ikke bør forekomme i større omfang. I skrivelse af 2. juli 1997 har Rønne kommune oplyst, at oprensningen af strandarealerne ved Nebbe Bugt alene vil beløbe sig til ca. 55.000 kr. incl. bortskaffelsesafgifter alene for disse ca. 700 m. strand, og medføre et berettiget krav om tilsvarende oprensning på kommunens øvrige og mere besøgte ca. 6 km strandarealer.

Grundejerforeningen har gjort gældende, at Rønne kommune ikke overholder sin generelle renholdelsespligt for strandarealerne, idet grundejerforeningen mener, at renholdelse af stranden, udover jævnlig rengøring for almindeligt affald, også må omfatte ihvertfald een årlig rensning ved sommersæsonens begyndelse for gammel tør tang m.v., som efterårs- og vinterstorme ikke har trukket til havs eller som på anden måde er forsvundet ad naturens vej. Ved en årlig rensning vil stranden herved fremtræde

ren og indbydende ved sommersæsonens begyndelse. En sådan rengøring vil svare til, hvad andre kommuner for eksempel Allinge-Gudhjem udfører. Grundejerforeningen har endvidere påpeget, at strandrensningen i den periode, fredningen har været pålagt stranden, er reduceret, således at kommunen de seneste ca. 5 år kun har levet op til tidligere tiders standard med ca. 20-25 %.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Fredningskendelsen for området fastsætter, at den almindelige renholdelse af strandarealerne påhviler Rønne kommune. Kendelsen fastlægger ikke, i hvilket omfang renholdelsen nærmere bør foretages for at kunne anses for "almindelig". Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 292 af 23. juni 1983 om badevand og badestrande findes ikke at kunne anvendes som fortolkningsbidrag udover, at dens forskrift for strandrensning i § 3 stk. 7 må anses for at være et minimum for en badestrand i almindelighed og for et fredet strandareal i særdeleshed. Fredningssagen blev rejst efter henstilling fra Rønne kommune, der i hovedsagen ønskede at give offentligheden ret til færdsel og ophold på samt badning fra strandarealerne. Ved kendelsen er denne påstand taget til følge, idet det samtidig udtales, "at det er af væsentlig betydning for befolkningens friluftsliv, at der åbnes adgang til strandarealerne". Ved samtidig at pålægge Rønne kommune at sørge for almindelig renholdelse af strandarealerne, er det ved kendelsen tilstræbt at sørge for gode, hygiejniske, indbydende opholds- og bademuligheder for hermed at underbygge fredningens formål. Fredningsnævnet finder på denne baggrund, at kommunens renholdelsespligt omfatter publikumsmedbragt affald og opskyllet affald. Fredningsnævnet finder imidlertid, at fredningens formål tillige tilsiger, at den almindelige renholdelsespligt også omfatter rensning for blivende, ildelugtende og for en badestrand forurenende animalske og vegetabiliske forekomster, herunder årgamle tang- og algerester, når forekomsten heraf har et sådant omfang, at det kan hindre fredningens formål. Herefter, og da fredningsnævnet kan tiltræde, at rensning for de årgamle tang- og algeforekomster bedst og rimeligst kan ske efter vinterens storme, men inden badesæsonens begyndelse, findes kommunens almindelige renholdelsespligt for området som minimum at skulle

forstås således, at den tillig omfatter een årlig rensning af større årgamle, indtørrede tang- og algeforekomster inden badesæsonens begyndelse (1. juni til 1. oktober).

Der er ikke ved nærværende afgørelse taget stilling til rensning af kommunens øvrige strandarealer.

Nævnets afgørelse er enstemmig.

T H I   B E S T E M M E S :

Den Rønne kommune påhvilende almindelige renholdelsespligt for de fredede strandarealer ved Næbbe Bugt må fortolkes således, at den tillige omfatter een årlig rensning for årgamle, indtørrede tang- og algerester inden badesæsonens begyndelse (1. juni - 1. oktober).

Kendelsen kan påklages til Naturklagenævnet af offentlige myndigheder, foreninger og lignende, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede, dog højst 4 uger fra offentlig bekendtgørelse af afgørelsen, jfr. naturbeskyttelseslovens § 43.

Søgsmål ved domstolene til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt klageren dog senest fra tidspunktet for offentlig bekendtgørelse.

Sven Harild

F. Schønnemann

Jette Mogensen

-o0o-

-o0o-

-o0o-